

УДК 338.48

Княгницька Л.¹, Чорна Л. В.²

¹ студ. гр. Тм з-21, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

² канд. пед. наук, доцент, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

КРАФТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ОБ'ЄКТ ТУРИСТИЧНОГО ПОКАЗУ

Розвиток туризму в умовах сьогодення здійснюється на основі різноманітної ресурсної бази, структурними елементами якої є не тільки природні ресурси та культурна спадщина. Інноваційні підходи до розвитку туризму розширюють спектр ресурсів. Туризм як соціально-економічна система здатний ефективно використовувати й інші ресурси, зокрема господарства, які спеціалізуються на виробництві крафтової продукції.

Крафтове виробництво виступає особливим сектором креативної індустрії сучасності. Створення багатовимірної виробничої структури, стабільного соціально-економічного середовища було б значною мірою

ускладнене без існування такого виду виробництва. Це пояснюється тим, що крафтове підприємництво створює сприятливі передумови для розвитку ефективної конкуренції на локальному ринку. За його посередництвом забезпечується можливість вирішення комплексу господарських і соціальних завдань, пов'язаних з більш повним насиченням ринку якісними товарами та послугами, із задоволенням потреб споживачів у них, з вирішенням питань зайнятості населення, збереження та примноження національно-культурних традицій і ремесл.

Як констатує Мельник І. Л., фермерські господарства та дрібні виробництва, котрі працюють на малих потужностях, забезпечують умови для відновлення емоційної рівноваги туристів наряду з відомими історичними пам'ятками, а також природними та соціокультурними об'єктами [4, с. 122]. Їх перевага забезпечується оригінальністю продукції, що виступає вирішальним чинником при плануванні туристичного продукту.

Виробництво крафтової продукції в Україні хоч є і новою площиною для туризму, проте актуальною. Це обумовлено низкою факторів, насамперед, зростаючими запитами споживачів на екологічно чисту та якісну продукцію. Виробництво такого виду формує перспективний напрямок для розвитку малого та середнього бізнесу, оскільки сприяє розвитку економіки регіону в цілому та створенню нових робочих місць. До важливих факторів відноситься і те, що крафтове виробництво сприяє збереженню традицій і культурних особливостей різних регіонів країни, оскільки у своїй діяльності спирається на використання традиційних для конкретних місцевостей рецептів і технологій, які мають давню історію та передаються з покоління в покоління.

Збереження культурних традицій, їх відтворення та популяризація серед туристів перетворює крафтове виробництво на цінний ресурс, який здатний привабити туристів, зацікавлених у пізнанні культури та місцевих традицій. Завдяки співпраці туристичних компаній, готельного бізнесу та крафтових господарств відкривається нова площа для розширення спектру об'єктів

туристичного показу, можливостей для ознайомлення з виробництвом і реалізації унікальних харчових продуктів.

У процесі гастрономічних турів крафтовики ознайомлюють туристів із технологіями приготування автентичних страв, традиціями їх споживання, а також розкривають роль страв у релігійних та обрядових традиціях. Збереження рецептів та їх відродження спонукає до пошуку та дослідження історії та подій, пов'язаних з ними, та сприяє формуванню екскурсійного матеріалу.

Дослідники вказують на два основних типи крафтової діяльності в сучасній Україні [2, с. 29]. Перший тип ґрунтується на складових національної культури, якими є народні промисли. З давніх-давен українські вироби з кераміки, дерева, металу, каменю, шкіри, кістки, вовни приваблювали покупців. Другим типом крафтової діяльності є діяльність, що зорієнтована на індивідуальні замовлення чи на місцевий ринок. Її результатом є як вироби харчових продуктів, так і господарчі вироби. Ця продукція виробляється дрібними партіями з натуральних матеріалів за автентичними або авторськими технологіями.

Якщо в минулому термін «крафтовий» асоціювалося з пивом, то тепер діапазон його застосування надзвичайно широкий. До видів крафтового бізнесу відноситься:

- сироваріння та виготовлення молочних продуктів;
- випікання хліба;
- виробництво вина, пива;
- виробництво шоколаду або морозива;
- виготовлення меду;
- виробництво косметики;
- виробництво одягу, взуття, аксесуарів, іграшок тощо.

Компанією Pro-Consulting було проведено аналіз ринку крафтових продуктів харчування у 2022 р. При цьому встановлено, що в країні функціонує

велика кількість крафтових виробників. Їх число перевищувало 2000 господарств та невеликих підприємств [1].

Практика туристичного бізнесу доводить, що використання етномотивів виступає світовим трендом, який поширився на Україну, оскільки багато виробників звертаються до української айдентики. У контексті гастрономічної моди, то тут у тренді – концепція здорового харчування, сезонні локальні та екологічно чисті продукти. Крафтове м'ясо, сири, вино, пиво, мед завойовують дедалі більшу увагу споживачів.

Залучення крафтових виробництв до туристичного бізнесу здійснюється такими шляхами:

- 1) ініціатива туристичного оператора щодо включення виробничих об'єктів до програми турів;
- 2) формування крафтовими підприємствами окремого напрямку діяльності, що зорієнтований на роботу з туристами.

Демонструє значне зацікавлення у розвитку туристичного напрямку крафтова сироварня «Будз Баран», що знаходиться в с. Шепіт Косівської міської громади [3]. Сироварня є унікальним виробничим об'єктом, розташованим у горах на висоті 840 м над рівнем моря. Тут виготовляється 25 видів сиру. На додаток до виробництва сиру, тут створено локацію для проведення екскурсій.

Крафтове виробництво «Опільські олії», що знаходиться в с. Чесників Івано-Франківської області, відоме не тільки 11 видам олії, але й організацією гастротурів та екскурсій [5]. Тут напрацьовано досвід організації турів вихідного дня та проведення спеціальних програм на зразок: «Опільська писанка» з майстер-класом і «Опільська коляда» з колядками та частуванням. 5 тисяч туристів відвідало дане крафтове виробництво у 2022 р.

В умовах сучасності спектр об'єктів туристичного показу розширюється за рахунок крафтових виробництв, які викликають значне зацікавлення у туристів.

Список використаних джерел:

1. Аналіз ринку крафтових виробів в Україні. 2022 р. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-kraftovyh-izdelij-v-ukraine-2022-god> (дата звернення 01.11. 2024).
2. Калініченко Л. Л. Проблеми розвитку крафтової діяльності в Україні. *Економіка: реалії часу : науковий журнал*. 2022. № 5 (63). С. 26–33.
3. Крафтова сироварня на висоті 840 метрів над рівнем моря. URL: <https://agroportal.ua/multimedia/kraftova-sirovarnya-na-visoti-840-metriv-nad-rivnem-morya> (дата звернення 01.11. 2024).
4. Мельник І. Л. Роль крафтових виробників у розвитку гастрономічного туризму під час війни. *Сталий розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 23-24 листопада 2023 р.). Львів: ЛТЕУ, 2018. 342 с. С.122–123.
5. Як олійна ідея залучає туристів з усієї України на гастротури та екскурсії. URL: <https://agroportal.ua/agrocheck/made-in-ukraine/yak-oliyna-ideya-zaluchaye-turistiv-z-usiyeji-ukrajini-na-gastroturi-ta-ekskursiji> (дата звернення 01.11. 2024).